Afweging verkenningsbuurten voor de warmtetransitie in Zuidplas.

Inleiding
Afgelopen maanden zijn wij met elkaar in gesprek gegaan over de uitgangspunten om van het aardgas af te kunnen en over de criteria voor de selectie van warmte-alternatieven en verkenningsbuurten. Met verkenningsbuurten wordt bedoeld dat hier de volgende stap wordt gezet door in deze buurten concreet onderzoek te doen naar kansrijke opties in dit gebied. Met andere woorden: is het haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar om daar aan de slag te gaan. In een verkenningsbuurt wordt dus nog niet gestart met de uitvoering, maar is gericht op het kiezen van het beste alternatief waar de inwoners van de verkenningsbuurten vanaf het begin bij betrokken worden.

De uitgangspunten en criteria vormen gezamenlijk de kaders van de Transitievisie Warmte. Deze kaders zijn door de gemeenteraad op 18 mei inhoudelijk besproken en op 19 mei vastgesteld. Vervolgens heeft de gemeente aan de hand van deze kaders en een multicriteria-analyse mogelijke verkenningsbuurten onderzocht. Bij een multicriteria analyse worden alle criteria met elkaar vergeleken.. Het nemen van een beslissing gebaseerd op meerdere criteria met behulp van de multicriteria analyse verschaft duidelijkheid. Nu in die analyse de uitgangspunten en criteria bij elkaar komen, moeten deze uitkomsten ook leiden tot navolgbare en logische keuzes.
Om te onderzoeken of dat ook het geval is, zijn de uitkomsten van de analyse met de Inwonersadviesraad van 12 juli besproken om na te gaan in welke buurten we als eerste een verkenning willen starten richting aardgasvrij. Alle dorpskernen van Zuidplas kwamen daarbij aan bod. Aan de Inwonersadviesraad werd gevraagd argumenten aan te dragen om ergens wel of niet te starten met een verkenning. Deze gesprekken helpen de gemeente Zuidplas met het maken van de definitieve selectie van verkenningsbuurten. Mocht u hier vragen over hebben dan kunt u een e-mail sturen naar: duurzaam@zuidplas.nl.

2. Voorstel: verkenningsbuurten

Dit verslag bevat een samenvatting van de input van de avond door de inwonersadviesraad en dus niet een onderbouwing van de multicriteria-analyse zoals die wel uiteen is gezet tijdens de bijeenkomst.

Nieuwerkerk aan den IJssel
Uit het onderzoek blijkt dat in de dorpskern Nieuwerkerk een warmtenet een kansrijke optie is. Om Nieuwerkerk aan den IJssel als geheel nader te verkennen, werd gezegd:
'Ja wel verkenningsbuurt' omdat:

- *Het voordeel bij een warmtenet is dat er minder verbouwing aan de woning plaats hoeft te vinden. Bij een warmtenet met midden- of hoge temperatuur is het noodzakelijke isolatieniveau minder hoog, waardoor niet direct bij de aanleg al alle woningen moeten worden geïsoleerd.*
- *De verkenningsstudie moet vooral over de haalbaarheid en betaalbaarheid van de transitie gaan.*
- *Nieuwerkerk aan den IJssel kent meerdere buurten waar het bouwjaar gunstig is.*
- *De kosten voor warmtetransport richting Nieuwerkerk eerst helder in beeld hebben.*
- *Appartementencomplexen met blokverwarming zijn relatief eenvoudig aan te sluiten.*

'Nee, geen verkenningswijk', omdat:

- *Niet direct een nee, maar kijk naar de levensduur van de alternatieve warmtebron. Hoelang gaat de warmtekrachtcentrale bij Capelle aan den IJssel mee en hoe kansrijk zijn duurzame*

alternatieven, zoals een geothermiebron of de rioolwaterwijzeringsinstallatie (RWZI) bij Kortenoord? Is de leveringszekerheid wel gegarandeerd?
- *Naast corporatiebezit ook veel particulier bezit: willen deze wel aansluiten op een warmtenet.*
- *Hangt af van de geluidsoverlast van een mogelijke geothermiebron of RWZI. Daar moet onderzoek naar gedaan worden.*
- *Warmtenetaansluiting moet wel goed gebeuren.*
- *Er moet een duidelijke financiële propositie gedaan worden aan de bewoners.*
- *Kijk naar de bouw van woningen want de verwarmingsketels die bovenin een huis staan, zijn lastiger aan te sluiten.*
- *Het gaat om oudere wijken met een complexere situatie, een groot systeem dus meer risico. Je kunt beter kleiner beginnen met meer zekerheid. Vermijd leergeld door kleiner te beginnen.*

Voor Esse Hoog in het bijzonder kwam uit het onderzoek dat naast aansluiting op een warmtenet ook een all-electric oplossing kansrijk is. Hierover is gezegd, 'ja wel een verkenningsbuurt', omdat:
- *Ook in Parkzoom zijn de woningen ongeveer 20 jaar oud. Dat geldt voor de hele Esse buurt (minder bij de Mossen, Venen en Dorrestein). Alle woningen die daar staan zijn zo ongeveer 15 jaar oud en er bestaat een natuurlijk vervangingsmoment voor de CV.*
- *Pak kleine gebieden zoals bijvoorbeeld Esse Hoog, want heel Nieuwerkerk is wel erg groot.*
- *Precies de timing dat ketels aan vervanging toe zijn dus een goed moment.*

'Nee, geen verkenningswijk', omdat:
- *Let op het zwembad in Esse Hoog, kan dat zomaar van het aardgas?*
- *Begin met een kleinere buurt.*
- *Blijven er genoeg woningen over voor een warmtenet in Nieuwerkerk als losse wijken aan een individuele oplossing gaan? Eerst onderzoeken of niet heel Nieuwerkerk op een warmtenet kan.*
- *Het bevat woningen met verschillende bouwjaren en dat kan voor problemen zorgen.*
- *Is de leeftijd van de ketel overal wel ongeveer gelijk?*

<u>Moordrecht</u>
Ook voor Moordrecht geldt dat in de dorpskern een warmtenet een kansrijke optie is via aquathermie door Hollandsche IJssel en/of de Ringvaart. Om Moordrecht als geheel nader te verkennen of dan wel specifieke buurten te verkennen werd gezegd, 'ja wel verkenningswijk', want:
- *Als de verduurzaming zorgt voor meer wooncomfort is dat een argument om daar te beginnen.*
- *Als er kansen zijn op korte en middellange termijn zijn pak deze dan.*
- *In de Vijftigerjarenbuurt is sloop en nieuwbouw gepland. Biedt dit kansen?*

'Nee, geen verkenningswijk', want:
- *Veel verschillende woningen, waardoor ook de woningaanpassingen onderling veel zullen verschillen.*
- *Er moet eerst duidelijk worden wat de renovatie en de isolatie opgave is als je van een hoge temperatuur warmtebehoefte naar een midden temperatuur warmtenet gaat. Is die investering niet zo hoog dat je beter ergens anders kunt beginnen? In vergelijking met andere plekken in de gemeente. Kijk bijvoorbeeld naar de dijkwoningen. Dit zijn lastige panden.*
- *In Moordrecht zijn er relatief veel oudere en monumentale panden (oude dijkwoningen). Dat vraagt om een kostbare en ingewikkelde isolatieaanpak t.o.v. de andere kernen in de gemeente. Dat zorgt er waarschijnlijk ook voor dat het draagvlak lager is. In eerdere sessie is gesproken over laaghangend fruit? Kun je hier dan niet beter niet wachten op andere technieken?*
- *Betaalbaarheid: zijn de kosten hier niet veel hoger dan de baten?*
- *Kun je in Moordrecht niet beter inzetten op deelgebieden en eerst inzetten op isolatie? Wellicht niet in één keer aardgasvrij voor 2030?*
- *Is er geen kans om bij de bouw van het Vijfde Dorp om dan ook Moordrecht mee te nemen*

- *Het is de vraag of in Moordrecht al vroeg verkenningsbuurten moeten worden benoemd. Aquathermie is mogelijk niet voor heel Moordrecht geschikt. Sowieso moet eerst gekeken worden wat we van soortgelijke projecten in Gouda kunnen leren.*

Zevenhuizen
Een warmtenet vanuit verschillende bronnen, waarbij kan worden samengewerkt met het kassengebied, is een technische kans voor Zevenhuizen. Om Zevenhuizen als geheel nader te verkennen, werd gezegd, 'ja wel verkenningswijk', omdat:
- *Aan de noordkant (driehoek) ligt een bouwplan voor een nieuwe wijk met sportvelden die al aardgasvrij gebouwd wordt, kun je daar in je capaciteitsberekeningen geen rekening mee houden (voor een Laag Temperatuur warmtenet).*
- *Kijk vooral naar de gebieden die niet rode woningen zijn (isolatiegraad).*
- *Het zijn redelijk homogene buurten (uit de jaren '70 en '80). Kun je deze bouwaard en het draagkracht niet gebruiken als start om ervaring op te doen?*

'Nee, geen verkenningswijk', omdat:
- *Moet er niet eerst onderzocht worden of de roeibaan kan zorgen voor een aanvullende aquathermiebron. De capaciteit daarvan zal echter niet toereikend zijn voor Zevenhuizen.*
- *Het gaat bijna allemaal om particuliere woningen.*
- *Breng eerst de isolatiegraad op peil (dus van rood naar oranje) voordat je zegt dat je het aardgasvrij maakt.*

Moerkapelle
In Moerkapelle bestaat er een technische kans voor een warmtenet. De glastuinbouw is ook op zoek naar duurzame warmte en mogelijk kan gezamenlijk aangesloten worden op restwarmte uit Rotterdam. Deze plannen zijn echter nog niet zeker. Om Moerkapelle in zijn geheel te verkennen, werd gezegd, 'ja wel verkenningswijk', omdat:
- *Relatief lage investeringen in woningen gezien de huidige warmteprofielen van woningen en daarom kansrijk om verder te onderzoeken wat er mogelijk is.*
- *Qua aantallen woningen is Moerkapelle redelijk overzichtelijk, waardoor de gehele kern in relatief korte tijd aangesloten kan worden.*
- *Een warmtenet kan los van de capaciteit op het elektriciteitsnet ontwikkeld worden.*
- *Indien glastuinbouw aangesloten wordt op restwarmte, deze kans pakken en Moerkapelle meteen meenemen.*

'Nee, geen verkenningswijk', omdat:
- *Er een grens aan het elektriciteitsnet zit en als er ook een grote afhankelijkheid zit aan de kassen is dit dan wel een goede plek? Bij aansluiting op een warmtenet is de beperkte capaciteit op het net geen belemmering.*
- *Twijfel over hoelang de kassen nog blijven dus hoe zeker is de optie van een warmtenet?*

Conclusies
Op de vraag waar we het beste eerst kunnen verkennen werd in één groep geantwoord dat Nieuwerkerk aan den IJssel de beste keuze is voor de volgende stap en verdeeld in een aantal deelgebieden. Niet Nieuwerkerk aan den IJssel in zijn geheel. Als tweede optie werd Zevenhuizen genoemd. Als argumentatie werd gezegd dat de bouw in Zevenhuizen heel anders is en dat het goed is om twee verschillende gebieden te nemen met andere bouw om daar lessen uit te leren. In de andere groep werd ook Moerkapelle nadrukkelijk aangewezen als verkenningswijk, met name wanneer de plannen rond de aansluiting van het kassengebied op restwarmte concreet wordt. Dan is het verstandig Moerkapelle meteen mee te nemen in deze plannen. In beide sessies werd gezegd dat voor Moordrecht nog veel onduidelijkheden bestaan, waardoor een verkenning hier minder vanzelfsprekend is.

Daarnaast werden een aantal belangrijke *overall* opmerkingen gemaakt:

- *Als er wordt verkend dan moeten inwoners meteen worden betrokken en bij de volgende ronde met inwoners per dorpskern in gesprek te gaan.*
- *De verkenningswijken (per dorpskern) zijn nu nogal groot. Begin wat kleiner en trek daar de lessen uit, alhoewel je bij een warmtenet natuurlijk schaalgrootte nodig hebt. Hoe verenig je die twee 'werelden'? Dat is lastig.*
- *Baseer je keuze op het realiseren van een gelijksoortige aanpak per buurt.*
- *Hou ook het draagvlak goed in de gaten gaandeweg.*
- *Beredeneer je keuze op basis van bouwtypen/bouwjaar omdat je woningen dan hetzelfde handelingsperspectief kunt geven.*
- *Pak aardgasvrij stap voor stap aan en geef mensen de tijd. Eerst isoleren en zo weer de volgende stap.*